

Nyzamy Genjewi türkmenmi, azerbaýjan?

Category: Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 24 января, 2025

Nyzamy Genjewi türkmenmi, azerbaýjan? «*Hünär yzlamagyl menden bu gün toprunyň özi aýyp,*

Aýypdan batar indi bu gün böri hünärim...»

Nyzamy Genjewi.

- **Nizami Gəncəvinin hikmətli kəlamları El Salvador və Meksika portallarında**

23 İyun 2021

El Salvador Respublikasının “Literatura y poesía” (“Ədəbiyyat və poeziya”), Meksikanın “Más Literatura” (“Daha çox ədəbiyyat”) ədəbiyyat portallarının facebook.com səhifələri Dövlət Tərcümə Mərkəzi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin cəsarət, dostluq, xeyirxahlıq, zülm və ədalət haqqında hikmətli kəlamlarının yayınına başlayıb.

Nizami Gəncəvinin 880 illik yubileyinə töhfə olaraq hazırlanmış materialı ispan dilinə Mərkəzin ispan dili mütəxəssisi Aysel Əliyeva tərcümə edib.

<https://www.facebook.com/162933610523430/posts/201577898190554>
1/

<https://www.facebook.com/999719630416606/posts/171564461215743>
4/

<https://aztc.gov.az/az/posts/id:1258>

- **Nizami Gəncəvi yaradıcılığı Ukrayna radiosunda**

21 İyun 2021

Ukrayna Milli Televiziya və Radio Şirkətinin “Kultura” radiosu dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin bu yaxınlarda ukrain dilində Ukraynada nəşr olunmuş “Leyli və Məcnun” kitabı (ADTM) haqqında veriliş yayınlayıb.

Verilişdə şairin şəxsiyyəti və yaradıcılığı, ukrain dilinə tərcümə olunmuş “Leyli və Məcnun” poeması haqqında geniş məlumat verilib, Ukrayna mütəxəssislərinin Nizami yaradıcılığı ilə bağlı araşdırmlarından, məşhur ukraynalı şərqşünas-alim Aqafangel Krımskinin “Nizami və onun müasirləri” adlı monoqrafiyasından söz açılıb.

<http://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=2844889>

<https://aztc.gov.az/az/posts/id:1257>

- **Nizami Gəncəvinin “Leyli və Məcnun” poeması Kiyevdə nəşr olundu**

04 İyun 2021

Azərbaycanda elan olunmuş “Nizami İli” ilə əlaqədar dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin “Leyli və Məcnun” poeması Kiyevdə nəşr olunub. Zəngin ənənəli “Yaroslavov Val” nəşriyyatında işıq üzü görən kitabı ukrain dilinə görkəmli Ukrayna şairi və mütərcimi Leonid Pervomayski tərcümə edib. Kitabın redaktoru Qriqori Quseynov, Ön sözün müəllifi Aqafangel Krımskidir.

<https://www.aztc.gov.az/az/posts/id:1250>

- **Nizami Gəncəvi haqqında məqalə İspaniyanın ictimai-siyasi portalında**

09 Mart 2021

İspaniyanın nüfuzlu “Tu Voz en Pinares” portalı Dövlət Tərcümə Mərkəzi və İspaniya azərbaycanlıları Birliyinin əməkdaşlığı çərçivəsində “Nizami Gəncəvi ili: Gələcək üçün çağırış” adlı

məqalə yerləşdirib.

Məqalənin müəllifi filologiya elmləri doktoru, professor Mahirə Hüseynova, ispan dilinə tərcümə edən Mərkəzin əməkdaşı Aysel Əliyevadır.

<https://www.tuvozenpinares.com/articulo/sociedad/2021-ano-poeta-nizami-ganjavi-llamamiento-futuro/20210220114713031179.html>

<https://www.aztc.gov.az/az/posts/id:1221>

* * *

«Genje şäheri orta asyrlarda türkmenleriniň höküm süren Kawkaz ülkesiniň iň uly şäherleriniň biridi. Musulman we isaýy (hristiýan) taryhçylary onuň diwarlarynyň onlarça kilometrlere uzalyp gidýänligini belläpdirlər. Dag bulagy bolan Genjeçaý şäheri des-deň ikä bölüp, olaryň arasyň üç sany küňreli köpri birleşdirýärdi. Genje şäheri gadymy Berdaa şäheriniň esasynda kemala gelip, ony araplar «bu ýerleriň Bagdady» diýip atlandyrýardylar. XII asyryň ortalaryna çenli Arrany we onuň merkezi Genjäni seljuk soltanlarynyň emirleri dolandyrypdyrlar, soňra bu ýerde häkimiyət Ildeňizler nesilşalygyndan bolan türkmen atabegleriniň eline geçipdir.

Genje şäheri Beýik ýupek ýolunyň ugrunda ýerleşýän möhüm merkezleriň biri bolupdyr.

Onda türkmenlerden başqa-da dürli milletleriň wekilleri hem ýasaýardy. 1139-njy ýylda Kawkazda elhenç ýer titreme bolup geçýär. Tebigy heläkçilikden aýratyn hem Genje uly zyýan çekipdir. «Daglary we düzleri apy-tupan gaplap aldy we aýylganç ýer titreme bolup geçdi. Paýtagt weýran boldy... Ýer titreme zerarly Alparak dagy ýumruldy we içinden derýa akýan jülgäniň öni baglanyp, köl emele geldi» – diýip ermeni taryhcisy ýazypdyr. Heläkçiliği gözü bilen gören arap ýazarynyň sözleri has hem ýowuz: «Genje şäherini we onuň töweregini ýer hopdy. Ol şeýle bir ýumruldy, hamana öň ýer yüzünde şeýle şäher bolmadyk ýaly boldy». Genjede on müňlerce adamlar heläk bolupdyr. Heläk bolanlaryň arasynda türkmen gündogarşynasy N.Gajarowyň bellemegine görä, Genje welatynyň

emiri Gara Sungur we onuň maşgala agzalary-da bardy. Tüsseläp duran harabalyklar, jülgäniň üstünden göterýän tot-tozan, zirzibilden doly derýa, adamlaryň gohy we ahy-nalasy – 1139-njy ýylyň ýer titremesinde Genje şeýle hasraty başdan geçiripdir. Genje hasraty baradaky habar goňsy ýurtlarda ýetende gürji patyşasy Dmitriý weýran bolan şähere ýetmäge howlugypdyr. Ermeni we arap ýazarlarynyň ýazmagyna görä, gürji esgerleri we serkerdeleri horluk çeken ilata zorluk edýärdiler, hazynanyň gözleginde ýumrulan köşkleri, haraba öwrülen öýleri gazýardylar. Gürji goşunlary görülmédik oljalar – ýesirler, sandyk-sandyk altynlar, matalar, sütükler bilen yzyna dolanypdyrlar. Hatda olar Genjäniň derwezelerini hem süýräp äkidipdirler. Gürjüstanyň Gelati ybadathanasynyň häzirki demir gapylary gürjileriň süýräp äkiden şol derwezeleri bolmaly. Genje täzeden dikeliп, gaýtadan hünärmentçiliгиň we söwdanyň merkezine öwrülýänçä köп ýyllar geçipdir. Şu hasratly wakadan bir ýa-da iki ýyl geçmişden soň dünyä inen Ýusup ogly Ylýasyň gözleriniň ilki göreni, belki-de şäher meýdançasyndaky harabalyklar bolandyr. Ylýasyň kakasy Ýusup aga garyp senetçi bolupdyr. Ol ir aradan çykypdyr we Ylýasy ejesi ulaldypdyr. Ýyllar geçer we Ýusup ogly Ylýas beýik şahyr Nyzamy bolup yetișer...»

Jumadurdy Annaorazow / «Genji-hazynaly Genjewi»

<http://kitapcy.com/news/2018-12-12-3890>

«Nyzamy häzirki Azerbaýjanyň Genje şäherinde eneden bolupdyr. Onuň eserleriniň göwrümi umman ýaly bolsa, terjimehaly barada bilyän zatlarymyz bary-ýogy damjanyň ululygyndadır. Soňkulary biz gündogarda ýazylan dürlü tezkirelerden hem şahyryň öz berýän maglumatlaryndan ýygnap bilyärис. Şahyryň ömründe hiç hili geň-taňlyk ýa täsin wakalardyr ýagdaýlar bolmandyr. Bütin ömrüni ol Genjeden hiç ýere çykman diýen ýaly ýaşap geçipdir. Onuň aslynyň Ajam (eýran) Yragy diýilýän ýerdendigini çaklamak mümkün. Genje öňki Arran diýlip atlandyrylan, soň Garabag diýlen welaýatyň paýtagtydyr.»

«...şahyr 1141-nji ýylda doglupdyr. Garry atalarynyň atlary Zaky hem Muaýid bolup, ejesi kürtlerden eken. Onuň ady Ramsa bolupdyr.»

Osman Öde / «Nyzamy Genjewi»

<http://kitapcy.com/news/2018-07-31-1677>